

باسمه تعالی

پیش نویس استاندارد کنترل کیفیت در دیوان محاسبات کشور

مرکز آموزش و برنامه ریزی

دفتر مطالعات و تدوین استانداردها و دستورالعملها

کلیات

1 - دیوان محاسبات کشور به منظور اجرای حسابرسی مطابق با استانداردهای وضع شده و کسب اطمینان معقول از رعایت استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقررات لازم‌الاجرا، سامانه جامع کنترل کیفیت را طراحی، مستقر و اجرا می‌نماید.

2 - دیوان محاسبات کشور به منظور بررسی کیفیت خدمات خود توسط سایر موسسات حسابرسی بخش عمومی و یا حساب‌رسان دیوان محاسبات کشور، تمهیدات لازم را اتخاذ خواهد نمود.

اجزای سامانه کنترل کیفیت

3 - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را برای سامانه کنترل کیفیت وضع نماید. سامانه کنترل کیفیت شامل اجزای زیر می‌باشد:

- مسئولیت مدیریت عالی دیوان محاسبات کشور
- الزامات اخلاق حرفه‌ای
- شروع و تداوم فعالیت
- منابع انسانی
- اجرای حسابرسی
- نظارت بر کیفیت

مسئولیت مدیریت عالی دیوان محاسبات کشور

4 - دیوان محاسبات کشور به منظور نهادینه شدن مفهوم ضروری بودن کیفیت برای تمامی فعالیت‌ها، باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را در جهت بهبود فرهنگ درون سازمانی طراحی و وضع نماید. سیاست‌ها و رویه‌های مذکور توسط بالاترین مقام دیوان محاسبات کشور وضع و مسئولیت سامانه کنترل کیفیت بر عهده وی می‌باشد.

5 - رئیس کل دیوان محاسبات کشور می‌تواند مدیریت سامانه کنترل کیفیت را با اختیارات لازم به شخص یا اشخاصی که از صلاحیت و تجربه کافی و مناسب برخوردارند واگذار نماید.

6 - دیوان محاسبات کشور باید فرهنگ سازمانی لازم برای تضمین کیفیت عالی فرآیند اجرای وظایف حرفه‌ای خود ایجاد تا مروج و مشوق این موضوع باشد.

7 - دیوان محاسبات کشور باید در اجرای وظایف حرفه‌ای خود، حتی اگر اجرای وظایف به اشخاص برون سازمانی سپرده شده باشد، بر اهمیت کیفیت تاکید داشته و این موضوع را به تمام سطوح سازمانی انتقال دهد.

الزامات اخلاق حرفه‌ای

8 - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را برای کنترل کیفیت طراحی و اجرا نماید تا اطمینان معقولی از رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای توسط کارکنان (صرف نظر از اینکه در استخدام دیوان باشند یا طرف قرارداد با آن) کسب نماید.

9 - رعایت الزامات اخلاقی شامل تعهد به رعایت اصول درستکاری، استقلال، بی‌طرفی و رازداری حرفه‌ای و برخورداری از صلاحیت حرفه‌ای لازم توسط کارکنان دیوان محاسبات کشور (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) می‌باشد.

10 - دیوان محاسبات کشور باید بر اهمیت رعایت الزامات اخلاقی در انجام وظایف حرفه‌ای خود به عنوان یک اصل با اهمیت تاکید نماید. بدین منظور، رئیس کل دیوان محاسبات و کارکنان ارشد باید به نحوی عمل نمایند که الگوی اخلاق حرفه‌ای برای تمامی کارکنان و اشخاص برون سازمانی طرف قرارداد با دیوان محاسبات کشور محسوب گردند.

11 - کارکنان و تمام اشخاص برون سازمانی طرف قرارداد با دیوان محاسبات کشور باید به گونه‌ای رفتار نمایند که بیانگر رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای باشد.

12 - الزامات اخلاق حرفه‌ای شامل الزامات مندرج در قوانین و مقررات نیز می‌باشد.

شروع حسابرسی

13 - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌های بیانگر ماهیت و نوع وظایف قابل انجام را وضع و اعمال نماید تا اطمینان معقول حاصل شود که فقط در شرایط زیر حسابرسی و رسیدگی انجام می‌شود:

- از صلاحیت لازم برخوردار بوده و منابع و زمان کافی در اختیار دارد.
- از رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای مطمئن باشد.
- با توجه به احتمال خطر (ریسک) عدم درستکاری، اقدامات لازم در راستای انجام وظایف حرفه‌ای با کیفیت مناسب قابل اعمال است.

14 - ماهیت و نوع وظایف قابل انجام با توجه به هدف، مسئولیت، وظایف و حدود اختیارات دیوان محاسبات کشور مشخص می‌شود که در قوانین و مقررات موضوعه به آن اشاره شده است.

15 - رویه‌های مدیریت خطر (ریسک) باید اطمینان معقول از کاهش مخاطرات (ریسک‌های) مرتبط با انجام وظایف حرفه‌ای ایجاد نماید؛ اقداماتی نظیر تعیین مناسب دامنه وظایف قابل انجام، تعیین منابع و نیروی انسانی مورد نیاز و همچنین اجرای کنترل‌های موضوع این استاندارد می‌تواند موجب مدیریت خطر مرتبط با انجام وظایف حرفه‌ای شود.

منابع انسانی

16 - دیوان محاسبات کشور به منظور انجام وظایف حرفه‌ای خود مطابق با استانداردها و الزامات قانونی و همچنین تهیه و ارائه گزارشات حسابرسی متناسب با شرایط، باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را وضع نماید تا از وجود منابع انسانی کافی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف

قرارداد با آن) با توانایی و صلاحیت لازم و متعهد به اصول اخلاقی، اطمینان معقول حاصل نماید.

17 - دیوان محاسبات کشور می‌تواند به منظور اطمینان از مهارت و تخصص کارکنان برای انجام وظایف (صرف نظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن)، از منابع اطلاعاتی مختلف استفاده نماید.

18 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که برای انجام وظایف حرفه‌ای خود، مسئولیت‌ها به وضوح تسهیم شده باشد.

19 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که کارکنان (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) از صلاحیت لازم برای انجام وظایف حرفه‌ای برخوردار می‌باشند.

20 - دیوان محاسبات کشور باید تعهدات کارکنان (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) به مجامع حرفه‌ای که کارکنان عضو آن می‌باشند احصاء و مستند نماید.

21 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که سیاست‌ها و رویه‌های وضع شده برای استخدام، نگهداشت، ارتقاء و همچنین جبران خدمات نیروی انسانی بر کیفیت و تعهد به اصول اخلاقی تاکید دارد.

22 - دیوان محاسبات کشور به منظور ارتقاء سطح کیفی کارکنان مطابق با آخرین پیشرفت‌های به وقوع پیوسته در حرفه، بایستی ارتقاء کیفی سطح آموزش و یادگیری را به عنوان یک امر مهم در نظر داشته باشد.

23 - دیوان محاسبات کشور به منظور ترغیب کارکنان به توسعه دانش حرفه‌ای خود و اطمینان از برخورداری آنها از آموزش‌های لازم متناسب با پیشرفت‌های به وقوع پیوسته در حرفه باید ارتقاء کیفی آموزش و یادگیری را مد نظر قرار دهد.

24 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که تمامی کارکنان (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) شناخت مناسبی از محیط بخش عمومی و درک کاملی از کاری که انجام می‌دهند داشته باشند.

25 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که کیفیت و اصول اخلاقی به عنوان عوامل اصلی ارزیابی عملکرد کارکنان (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) محسوب می‌شوند.

اجرای حسابرسی

26 - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را به منظور کسب اطمینان معقول از انجام حسابرسی و دیگر فعالیت‌های صورت گرفته مطابق با استانداردهای حرفه‌ای و قوانین و مقررات وضع نماید .

27 - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را وضع نماید که ایفای وظایف با کیفیت بالا را ترویج نموده و موجب جلوگیری از ایفای وظایف با کیفیت پایین شود؛ به این منظور، ایجاد محیط انگیزشی، زمینه‌ای برای اجرای خدمات حرفه‌ای مناسب و ارتقاء کیفیت مهیا می‌نماید. بررسی و مرور کارهای انجام شده ابزاری برای بهبود کیفیت، یادگیری و آموزش کارکنان محسوب می‌شود.

28 - در زمان بروز مشکلات و مسائل بحث برانگیز، دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید منابع لازم (نظیر کارشناسان فنی) برای مواجهه با این موارد به کار گرفته شده است.

29 - دیوان محاسبات کشور باید از به کارگیری استانداردهای حرفه‌ای و قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در ایفای وظایف اطمینان حاصل نماید.

30 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که قبل از انتشار گزارش‌های حسابرسی، هر گونه اختلاف نظر به طور مناسب مستند و حل و فصل شده باشد.

31 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که در راستای انجام وظایف حرفه‌ای، سیاست‌ها و رویه‌های مناسب کنترل کیفیت (نظیر مسئولیت نظارت و بازبینی و کنترل کیفیت اجرای کار) اعمال می‌گردد و در صورت بروز مسائل و مشکلات در حین فرآیند بررسی، قبل از انتشار گزارش توسط دیوان محاسبات کشور، کنترل کیفیت لازم به منظور حل و فصل موارد مزبور اعمال می‌گردد.

32 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که رویه‌های لازم کنترل کیفیت برای انتشار گزارش‌ها اعمال شده باشد و پیش از انتشار گزارش‌های حسابرسی، کنترل کیفیت با توجه به سطح اهمیت و پیچیدگی موضوع حسابرسی اعمال می‌گردد.

33 - با توجه به اهمیت حسابرسی و رسیدگی، دیوان محاسبات کشور باید در مورد رعایت مستمر استانداردها و قوانین و مقررات مربوط اطمینان لازم کسب نماید.

34 - اجرای به موقع حسابرسی کلیه فعالیت‌های دیوان محاسبات کشور و مستندسازی به موقع آنها از عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی و رسیدگی خواهد بود.

35 - کاربرگ‌ها و مستندات حسابرسی و رسیدگی، صرفنظر از اینکه حسابرسی توسط چه کسی صورت گرفته باشد، متعلق به دیوان محاسبات کشور می‌باشد. مدت زمان نگهداری کاربرگ‌ها و مستندات بر اساس قوانین و مقررات مشخص می‌شود.

36 - به منظور فراهم نمودن امکان ارائه نظر توسط اشخاصی که یافته‌های حسابرسی و رسیدگی ایشان را مستقیماً متاثر می‌سازد، دیوان محاسبات کشور باید صرفنظر از اینکه گزارش به صورت عمومی منتشر خواهد شد یا خیر، رویه‌های مناسب برای توجه به نظرات پیش از خاتمه حسابرسی و رسیدگی وضع نماید.

37 - دیوان محاسبات کشور در افشا و گزارش اطلاعات به حریم پاسخگو و موضوع مورد رسیدگی توجه خواهد نمود؛ در هر صورت، میزان افشا و شیوه و محتوای گزارش اطلاعات باید به گونه‌ای باشد که الزامات فرآیند حسابرسی و رسیدگی تامین گردد.

نظارت بر کیفیت

38 - دیوان محاسبات کشور به منظور کسب اطمینان معقول و منطقی از کفایت سیاست‌ها و رویه‌های مرتبط با سامانه کنترل کیفیت و مربوط بودن آن با موضوع حسابرسی و رسیدگی و همچنین بکارگیری آن، ساز و کارهایی مناسب طراحی و اجرا می‌نماید. سازوکارهای نظارتی باید:

- به طور مستمر سامانه کنترل کیفیت را مورد ارزیابی و پایش قرار دهد
(شامل بررسی تعدادی از کارهای تکمیل شده)

- واگذاری مسئولیت نظارت بر فرآیند کنترل کیفیت به شخص یا اشخاصی با تجربه و اختیار مناسب و کافی را کنترل نماید؛ و
- انجام نظارت توسط اشخاصی مستقل که در فرآیند انجام حسابرسی و رسیدگی و همچنین کنترل کیفیت دخیل نبوده اند را کنترل نماید.

39 - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان کسب نماید که سامانه کنترل کیفیت در بر گیرنده نظارت مستقل بر کنترل‌های وضع شده در دیوان محاسبات کشور می‌باشد.

40 - در صورت اجرای حسابرسی توسط اشخاص طرف قرار داد با دیوان محاسبات کشور، باید از وجود سامانه کنترل کیفیت موثر در موسسات طرف قرارداد اطمینان حاصل شود.

41 - نتایج نظارت بر سامانه کنترل کیفیت باید جهت اقدام مناسب و به موقع به رئیس کل دیوان محاسبات کشور گزارش شود.

42 - دیوان محاسبات کشور در صورت تشخیص، از خدمات همپیشگان و سایر روش‌های نظارت نظیر بازخورد از استفاده‌کنندگان گزارش، جهت بررسی سامانه کنترل کیفیت استفاده می‌نماید.

43 - دیوان محاسبات کشور رویه‌های مناسب برای بررسی انتقادات و شکایات مرتبط با کیفیت حسابرسی‌ها و رسیدگی‌های انجام شده، وضع می‌نماید.